Sosem voltunk kolhoz!

– vallja Kelemen János áfész-elnök

A szövetkezetek az elmúlt évtizedekben mindig a gazdaság mostohagyerekei voltak. Amolyan megtűrt elődei a vállalkozásoknak, de odafigyeltek rájuk, nehogy túllendüljenek a megengedett határon. Azután jött a változás: választás elé állította az áfészeket is. Kelemen János, a Dél-Tisza Menti ÁFÉSZ elnöke éppen akkor került a vezetői székbe, amikor a napi munka mellett az üzletfilozófiát is át kellett fordítani a másik oldalára.

– Ma is nagy bánatunk, hogy a gazdasági vezetés nem ismerte még fel, egészen más egy áfész, mint egy ipari szövetkezet vagy egy téesz. Mi sosem voltunk kolhozok, egy időben mégis hatalmi szóval szerettek volna kiüldözni bennünket a városból.

– Nem sikerült.

– A Szeged Nagyáruház megnyitásával végleg megvetettük a lábunkat Szegeden. Az elmúlt egy-két évben pedig sorra nyitottuk az ABC-ket – egyre jobban jelen vagyunk Szegeden.

– A Dél–Tisza Menti ÁFÉSZ-t valóban sokan ismerik a városban, valamivel kevesebben Kelemen Jánost. Ilyen szerény ember, vagy tudatosan húzódik a háttérbe?

– Azt hiszem, minden ember hiú egy kicsit. Ez alól én sem vagyok kivétel, mégis a jó csapatmunkát tartom fontosnak. Arra vagyok büszke, hogy jó egy év alatt sikerült a gondolkodásmódot megváltoztatnunk az itt dolgozó emberek fejében.

– Kelemen János honnan indult?

– A villanyszereléstől. Eredetileg erősáramú technikumot végeztem. A kereskedelemmel a Magév-nél házasodtam össze, a vége pedig az lett, hogy Szolnokon elvégeztem a kereskedelmi főiskolát. Éppen jókor értem a végére, mert állást hirdettek az áfésznél. Megpályáztam és nyertem. Így kerültem ide 1984-ben, kereskedelmi főosztályvezetőnek. Nem sokkal később elnökhelyettes lettem, majd megválasztottak elnöknek.

– Egy választott vezetőnek mennyire fontos, hogy szeressék a kollégái?

– Nem pályázhatok mindenki szeretetére akkor, amikor a gazdaságos működtetés érdekében népszerűtlen intézkedéseket is kell hoznom.

– Milyen vezetőnek vallja magát?

– Apróságokra is igyekszem odafigyelni. Minden negyedévben végigjárom a boltjainkat, s bántana, ha olyan emberrel találkoznék, akit nem ismerek. Egyébként szeretek szabad kezet adni a kollégáimnak.

– Szövetkezet és vállalkozás – nincs feloldhatatlan ellentmondás a kettő között?

– Nincs. Persze a mai áfészek már egészen mások, mint néhány éve voltak. A gazdasági rendszerváltás miatt tudomásul kellett vennünk, hogy senki sem lehet középszerű a piacon, mert megjelentek a versenytársak.

– Hogyan tudták felvenni a kesztyűt?

– Teljesen új arcát szeretnénk mutatni a szövetkezetnek. Választanunk kellett, hogy mivel foglalkozunk, ha élni akarunk: a vendéglátás ebben a formában már nem vihető tovább. Minden éttermünket bérbe adtuk, mi pedig a napi élelmiszer-kereskedelemre összpontosítunk. Új ABC-ket nyitottunk, saját pékséget avattunk tavaly – s közben vigyáztunk, ne éljük fel a vagyonunkat.

– Mit szólt a tagság az üzletfilozófia megváltozásához?

– Segített nekünk az új szövetkezeti törvény. Ha nem is sikerült jóra, azt mégis elérte, hogy elhalványuljon a vállalkozás mellett a szövetkezeti jelleg. Ötezer tagunk a vagyonnevesítés után azonnal felismerte, olyan értékpapírhoz jutottak, ahonnan osztalékot várhatnak. A veszteséges üzleteket maga a tagság záratná be azonnal. Ezért is vágtunk bele új dolgokba, országosan is egyedülálló például, hogy egy áfész csődmenedzseléssel és felszámolással is foglalkozzon. Nálunk erre külön igazgatóságot hoztunk létre.

– Mit vár az idei esztendőtől?

– Azonos versenyfeltételeket.

– Mit kínálnak?

– Februárban megfiatalítjuk a Szeged Nagyáruház szupermarketjét, s az idén szeretnénk bekapcsolódni a privatizációba is.

Rafai Gábor

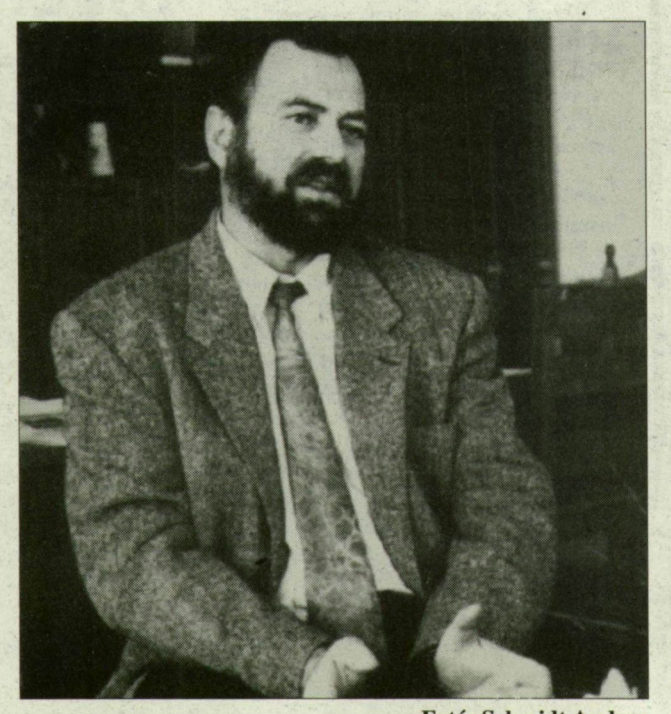

Fotó: Schmidt Andrea

Kelemen János: Azonos versenyfeltételek kellenének!

Széll János és Társai

A Heavytex fele

Széll Jánostól, a Heavytex Szövő Rt. elnök-igazgatójától, valamint egyik tulajdonosától azt kérdeztem nemrégiben: milyen érzés a sajátjának tudni a céget. Azt válaszolta, azért nincs benne semmi különös, mivel korábban, alkalmazottként is a cég érdekében dolgozott.

Az előzményekről különben rövid híranyag jelent meg decemberben a Délmagyarországban. Ez arról tudósított, hogy az ÁVÜ Széll János és Társai ajánlatát tartotta a legjobbnak a pályázók közül, aminek következtében megvásárolhatták a Heavytex Rt. 50,1 százalékos tulajdonhányadát. (A fennmaradó részből 36 százalék a vagyonügynökségé, 13 pedig a szegedi önkormányzaté.)

Hogy milyen cég a Széll János és Társai, avagy hogy cég-e egyáltalán, arra az elnök-igazgató a következő választ adta. Az rt. részvényeinek több mint felét birtoklók magánszemélyek, a Heavytexnél dolgoznak. A pályázat beadásakor nem alapítottak céget, hanem csak szindikátusi szerződést kötöttek. Praktikus okból: hogy az ÁVÜ ne 26 magánszemélyel lépjen kapcsolatba. A magánszemélyek azonban már külön-külön szerződtek a bankokkal, vették föl az E-hitelt.

Az újszegedi szövő részvénytársaság nincs könnyű helyzetben, mivel folyamatosan szűnik meg a korábbi piacok zöme. Új megrendelők, új piacok után kell nézni. Tavaly az rt. komoly sikereket ért el az USA-ban, környezetbarát, természetes alapanyagaival. Ezeken az eredményeken nyugszik az idei év indítása is. A 416 főt foglalkoztató, korábban a volt szovjet piacra óriási mennyiségű ponyvát gyártó cég most egy re inkább nyugatabbra fordul. A piackutatás egyben a vállalat átalakításával is jár. A közeli tervek között nem más szerepel, mint külföldi, mégpedig jelentős amerikai tőke bevonása.

F. K.

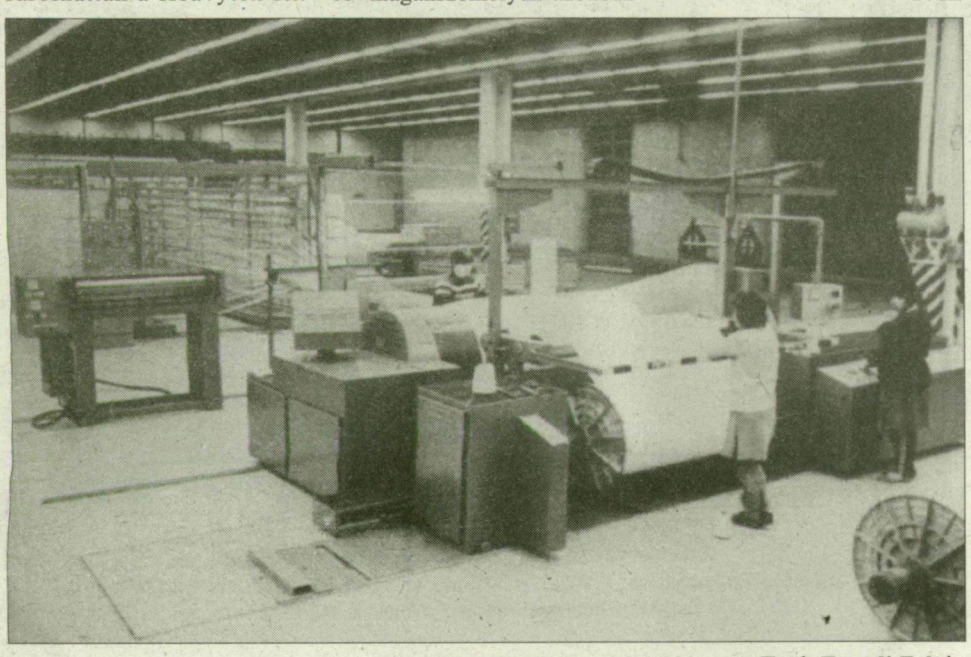

Fotó: Enyedi Zoltán

Gépek és munkások. A dolgozók szindikátusi szerződése

Foodapest

Idén ismét megrendezik a Foodapest elnevezésű nemzetközi élelmiszer, ital és élelmiszergépipari szakkiállítást – tájékoztatta az MTI-t a rendezvény sajtófőnöke. Az 1992-ben megrendezett első Foodapest kiállítás nagy sikert aratott térségünkben. Ezt bizonyítja, hogy a múlt évben 25 ország 852 cége képviseltette magát a mintegy 15 ezer négyzetméternyi kiállítási területen a kőbányai vásárvárosban. A résztvevők több mint fele külföldi kiállító volt. Az idei kiállításra ez idáig már több mint 200 hazai és külföldi kiállító jelentkezett. A rendezők törekvése, hogy növeljék a környező kelet-európai kiállítók és szakmai látogatók számát. Ennek érdekében a kiállítás előzetes propaganda- és marketing tevékenységébe be kívánják vonni a külképviseleteket, kereskedelmi kamarákat is.

Befektetési alapok

Egy kivételével az Állami Értékpapír-felügyelet (ÁÉF) bejegyezte valamennyi 1993-ban indult befektetési alapot, melyeknek jegyzési időszaka még ez év vége előtt lezárult – tájékoztatta az MTI-t csütörtökön Vörös László, az ÁÉF főosztályvezetője.

A be nem jegyzett alap az NBI Nürnberg-Budapest Befektetési Rt. „Magyarország 2000" nevű ingatlanbefektetési alapja, melyre kevesebb jegyzés érkezett a minimumként megjelölt 500 millió forintnál. Egy másik alap – a Rezidencia Ingatlanbefektetési Alap – december 22-én indult jegyzési időszaka csak a jövő év március 21-én zárul, így a bejegyzésre is csak jövőre kerülhet sor.

Hosszú lejáratú hitelek

Start-hitel

Igénybevevők köre:	**belföldi magánszemélyek**
Saját pénzforrás:	**30 százalék**
Futamidő:	**3–10 év**
Türelmi idő:	**maximum 2 év**
Hitelkamat:	**a mindenkori jegybanki alapkamat 75 százaléka + a folyósító bank kamatrése**
Egyéb feltételek:	**csak kezdő, 3 évnél nem régebben tevékenykedő vállalkozók vehetik igénybe. Igényelhető összeg minimum: 500 ezer Ft, maximum 10 millió Ft.**

OMFB innovációs program

A konstrukcióban résztvevő bankok vállalják, hogy az általuk hitelképesnek minősített vállalkozások számára a szokásos piaci feltételek alapján innovációs célú hiteleket nyújtanak. Ennek keretében – a vállalkozó által benyújtott sikeres pályázat alapján – az OMFB átvállalja a műszaki fejlesztést szolgáló bankhitelek kamatának maximum 50 százalékát.

Exportfejlesztő pályázati rendszer

A konstrukcióban résztvevő bankok vállalják, hogy az általuk hitelképesnek minősített vállalkozások számára a szokásos pénzpiaci feltételek alapján innovációs célú hiteleket nyújtanak. Ennek keretében – az exportfejlesztő tárcaközi bizottsághoz benyújtott sikeres pályázat esetén – az MNB a bankhitel 70 százalékát refinanszírozza.

Egzisztencia-hitel és részletfizetési kedvezmény

Igénybevevők köre:	**belföldinek minősülő magánszemélyek és ezek társaságai, szövetkezetek, MRP megvalósításra létrejött szervezet**
Saját pénzforrás:	**5 MFt-ig 2 százalék, 5 MFt fölött 15 százalék**
Futamidő:	**15 év**
Türelmi idő:	**maximum 3 év**
Hitelkamat:	**3 százalék jegybanki refinanszírozási kamat + 4 százalékos banki kamatrés**
Egyéb feltételek:	**állami tulajdonban álló vagyon, vagyvagyonrészek megvásárlásához vehető igénybe**

MNB privatizációs hitel

Igénybevevők köre:	**a devizajogszabályok alkalmazása szempontjából belföldinek minősülő magánszemélyek többségi részesedésével működő társaságok**
Futamidő, türelmi idővel együtt:	**10 év**
Türelmi idő:	**maxiumum 2 év**
Hitelkamat:	**jegybanki alapkamat + a kezelő bank kamatrése**
Egyéb feltételek:	**állami tulajdonban álló vagyon, vagyonrészek, vagy azt megtestesítő, újonnan kibocsátott állampapírok értékesítése esetén vehető igénybe. Csak olyan mértékben nyújtható, amilyen mértékben a vételár az államadósság törlesztésére szolgál, de nem haladhatja meg a privatizációs költséggel csökkentett vételár 75 százalékát, értékpapírvásárlás esetén a pénzintézeti TV által meghatározott hányadot**

Munkavállalói részvénytulajdonosi program

A munkavállalói részvénytulajdonosi program (MRP) keretében Magyarországon bejegyzett rt. vagy kft. részvényeit, illetve üzletrészeit a társasággal munkaviszonyban álló személyek mint kedvezményezettek szerezhetik meg. MRP állami vállalat, leányvállalat, valamint az egyes jogi személyek vállalatának átalakulása során indítható. Az MRP indításának feltétele, hogy a munkavállalók legalább 25 százaléka vagyonrészt kívánjon szerezni, és ebből a célból írásban 3 fős szervezőbizottságot bízzanak meg. A bizottság megvalósíthatósági tanulmányt köteles készíteni, melynek tartalmaznia kell, hogy a társaság pénzügyi helyzete lehetővé teszi-e a munkavállalók által megszerezni kívánt vagyonrészek vételárának és kamatainak törlesztését, és azt, hogy milyen mértékű tulajdoni részesedés és milyen névértékű részvények esetén valósítható meg a program. A bizottság hitelkérelemmel fordulhat valamely pénzintézethez, illetve a vagyonrészt eladó tulajdonos számára részletfizetésre tehet ajánlatot. Az MRP-szervezet megalakításához szükséges, hogy abban a társaság munkavállalóinak legalább 40 százaléka részt vegyen. Egy munkavállaló egyidejűleg csak egy szervezetben vehet részt. A szervezet bírósági nyilvántartásba vétellel jogi személlyé válik. A szervezet a tartozásaiért teljes vagyonával felel. A résztvevők saját vagyonukkal a szervezet tartozásaiért nem felelnek, kivéve az MRP keretében a résztvevők tulajdonába került vagyonrészeket. A kárpótlási jegyet névértéken saját forrásként kell figyelembe venni.

A saját pénzforrás mértéke egy főre:

0–5 MFt	**–**	**+ 2 százalék**
5–10 MFt	**100 000**	**+ 15 százalék**
10–	**850 000**	**+ 25 százalék**

A saját erőt az MRP szervezet szintjén kell teljesíteni, az egyéni hozzájárulástól függetlenül. A hitel és részletfizetés futamideje legfeljebb 10 év, ebből maximum 2 év türelmi idő. A kamat az E-hitel mindenkori feltételeivel azonos. A kedvezményes hitelkonstrukcióval finanszírozott bevételt is teljes egészében az államadósság csökkentésére kell fordítani.